

RDEČI PRAPOR

Glasilo jugoslovanske socialne demokracije.

Izhaja v Ljubljani vsako sredo in soboto.

Naročnina za avstro-ogrške kraje za celo leto 10 K, za pol leta 5-20 K, za četrt leta 2-60 K, mesečno 90 vin.; za Nemčijo za celo leto 12 K, za pol leta 6 K, za četrt leta 3 K; za Ameriko za celo leto 14 K, za pol leta 7 K.

Pouzamezna številka 10 v.

Reklamacije so poštne proste. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo. Inserati. Enostopna petil-v-stica (širina 83 mm) za enkrat 20 vin., večkrat po dogovoru.

82. številka.

V Ljubljani, v sredo, dne 16. oktobra 1907

Leto X.

NASLOVA: Za dopise, rokopise za list: Uredništvo „Rdečega Prapora“, Ljubljana. — Za denarne posiljitve, naročila na list, reklamacije, inserate i. t. d.: Upravništvo „Rdečega Prapora“, Ljubljana, Jurčičev trg št. 8 I.

Prihodnja številka „Rdečega Prapora“ izide v soboto, 19. t. m.

Sodrug in somišljeniki!

„Rdeči Prapor“ prične izhajati v drugi polovici tega meseca, to je od 15. oktobra t. l. naprej dvakrat na teden.

Izhajal bode vsako sredo in soboto in veljal za avstro-ogrške kraje za celo leto 10 K 40 vin., za pol leta 5 K 20 vin., za četrt leta 2 K 60 vin., mesečno 90 vin.

Za Nemčijo za celo leto 12 K, za pol leta 6 K, za četrt leta 3 K.

Za Ameriko za celo leto 14 K, za pol leta 7 K.

Cenjeni sodrug in somišljeniki! V vaših rokah je usoda lista! Za sedaj nam ne kaže izdajati lista večkrat, toda naprej moramo, ker to zahteva razvoj naše stranke. Ukrenili smo toraj, kar nam je bilo mogoče. Prosim Vas, razširjajte neumorno tudi drugo številko „Rdečega Prapora“. Sodruge in somišljenike vabimo, naj se naroče takoj, da ne bo ovir pri razpošiljatvi lista.

Organizacije, ki so naročile samo eno tedensko številko „Rdečega Prapora“, dobe list od 15. oktobra naprej vsako sredo.

Upravništvo „Rdečega Prapora“.

Ogrski delavci na nogah.

V Budimpešti, 10. oktobra.

Ogrsko delavstvo je imelo danes svoje slave dan. Ljudstvu in kroni je obljubila sedanja koalicijska vlada, v kateri nosijo Košutovci zvonice, da v najkrajšem času izvrši volilno reformo po načelu splošne in enake volilne pravice. Krona je stavila to za pogoj, ko je izročila vlado sedanjem vlastodržcem, napram ljudstvu je pa bila zavezana že z obljubami prejšnjih ministrov Fejervaryja in Kristofyja, pa tudi s svojimi lastnimi izjavami. Po dolgih jezikih, ki so jih vedno imeli Košutovci, bi se bilo dalo soditi, da sami ne morejo imeti bolj vroče želje, nego doseči splošno volilno pravico. Saj so venomer trdili, da imajo ves narod za seboj in ko so pri zadnjih volitvah zmagali na celi črti, jim je tako zrastle greben, da so smatrali sami sebe za edino upravičene gospodarje v deželi.

Brezobrazna neodvisnjska klika je pa vendar že davno slutila, da je njena prava moč v narodu zelo, zelo majhna. Res, bili so časi, ko so Košutovci komandirali na ulici. To je bilo takrat, ko je vladala liberalna stranka in je ljudstvo instinktivno ploskalo vsaki opoziciji. Ali čim je dospela neodvisna stranka do vlade, je pokazala svoj pravi značaj in ljudstvu so se takoj jele odpirati oči. Košutovci so izpoznali, da ne morejo nikoli doseči prave večine v deželi, kajti njih naravni nasprotniki so delavci in nemadžarski narodi na

Ogrskem. Zato so se upirali splošni volilni pravici z zobmi in z nohti. Že večkrat jih je socialno-demokratska stranka spominjala na obljubo, toda vlada je zavlačevala reforme od dne do dne, od meseca do meseca in čvrsto je upala, da poteče zakonodajna doba sedanjega parlamenta brez volilne reforme. Tedaj bi se vršile nove volitve po sedanjem redu in Košutovci bi bili zopet na varnem.

Socialno-demokratska stranka je izpoznala to goljufivo igro in je sklenila, da odločno nastopi za svojo temeljno zahtevo, za splošno volilno pravico. Na današnji dan je bil sklican ogrski parlament. Ta dan je izbrala tudi socialna demokracija, da pokaže vlastodržcem svojo resno voljo.

Kdor je videl velikanske avstrijske demonstracije za splošno volilno pravico, se je vprašal — ne brez dvoma — ali se posreči ogrskim sodrugom njih namen. Saj je ogrska socialna demokracija mnogo mlajša od avstrijske; industrija v deželi ni tako razvita. Znan je madžarski šovinizem.

Ali današnji dan je razpršil vse dvome. Dokazal je, da si osvaja socializem ves svet in da mu tudi reakcionarna Ogrska ne more zapreti svojih duri. Tisti, ki so se še pred kratkim bahali kakor gospodarji ulice, so danes trepetali pred socialno-demokratskim delavstvom in so se zatekali v varstvo bajonetov. Skoraj vse redarstvo in vojaštvo je bilo konsignirano. Policija je dopovedovala trgovcem in gostilničarjem, da imajo lahko odprte svoje lokale. Vse to ni moglo škoditi delavski demonstraciji, ki je čudovito krasno uspela in pokazala, da ima splošna volilna pravica neštene pristase tudi v onih krogih, ki jih meščanske stranke brezpogojno prištevajo sebi. 150.000 delavcev je marširalo v spremstvu z zastavami in z godbo po mestu, nad 50.000 ljudi z dežele je prihitelo v Budimpešto, pogledat nenavadne prizore, vse trgovine, gostilne in kavarne so bile zaprte, cestna železnica je ustavila promet. Takega uspeha ne bi bil nihče pričakoval. In nihče ne more več dvomiti, da je bodočnost civiliziranega sveta socialistična.

Neštete množice so simpatično pozdravljale delavski spreved. Z mnogih hiš so vihrale zastave — vse mesto stoji pod utiskom mogočne demonstracije. V uredništvo „Nepszave“ pa prihajajo neprenehoma brzogajbi iz provincialnih mest in poročajo, da so tudi tam demonstracije krasno uspeli.

Ob 11. dopoldne je bila deputacija stranke pri zborničnem predsedniku Justhu, da mu izroči spomenico glede volilne reforme. Stela je 50 članov. V njenem imenu je nagovoril predsednika sodrug Garaj, ki je govoril socialistično, ali uljudno. Justh ni znal ceniti tega civiliziranega nastopa. Prva netaktnost je bila ta, da je zbral okoli sebe celo družbo košutjanskih poslancev, druga je bila ta, da so Košutovci neprenehoma delali medklice, tretja in največja pa ta, da je Justh govoril v razdraženem tonu, ki nikakor ni pristojal prostoru in priložnosti. Pravi tip Košutjanske kulture.

Spreved delavcev je odkorakal v mestni log, kjer so govorniki s 4 odrov naznanili delavcem Justhov odgovor. Naravno je, da so bili poslanci zelo razburjeni, ali pokazali so več kulture, nego ekselencija Justh. Demonstracija je končala mirno in dostojno, policija in vojaščina je bila nepotrebna.

Politični odsevi.

Avstro-ogrška nagodba, ki bode, kakor znano, prvo večje delo, s katerim se bo pečati državnemu zboru, dela vsej politični javnosti velike preglavice. To je zelo umevno, kajti doslej se nihče ni ve, kakšna je ta nagodba. Ministri obeh držav so si dali častno besedo, da ne izpregovore o svojem delu, dekler ne bodo dotične osnove predložene parlamentoma. Madžarski ministri pač ne smatrajo take obljube prestrogo; pri slavnostih in podobnih priložnostih se kaj radi bahajo, koliko so dosegli. Če bi se smelo vse verjeti njih besedam, bi bilo to slabo znamenje za avstrijsko vlado; kajti to se lahko pravi: Nagodba, ki jo smatrajo Madžari za dobro, ne more biti kdove kako dobra za Avstrijo. Toda na drugi strani zahteva pravičnost, da se ne obsoja stvari, katere se ne pozna; in da se Košut ter njegovi pajdaši glasno bahajo, se že zato lahko razume, ker bi radi napravili dober štimung za svoje delo.

Za Avstrijo ne pomeni ta baharija nič. Avstrijskemu parlamentu bodo predloženi vsi načrti, ki se tičejo te nagodbe, in vprašanje je, ali bo parlament znal varovati interese avstrijskega prebivalstva. To je seveda veliko vprašanje. Kajti vse meščanske stranke bi prišle rade pod okvirje vlade. Tem bolj nesramna je politika, ki jo uganja glavno glasilo slovenskih klerikalcev, ljubljanski „Slovenec“. Ta vsega jezuitizma polni list se upa, podtikati socialnim demokratom, da se bodo dali od vlade podkupiti za nagodbo. Kadar „Slovenec“ tako piše, se gotovo klerikalci pripravljajo na kakšno politično sleparijo in bi radi pažnjo odvrnili od nje. Klerikalci stremé poyvod po vladi; to je stara stvar. Seveda jim je najljubše, če se kaže tako, kakor da bi bili v opoziciji, pa imajo vajeti v roki. Ali tudi želje po ministrskih portfeljih ne morejo popolnoma zatreti v sebi. Geßmann, Ebenboch in še cela vrsta drugih ima skomine po ministrstvu. Tudi Sušteršič, Baron Beck je sam klerikalec; baron Beck je koval zvezo meščanskih strank s krščanskimi socialci proti socialnim demokratom. Baron Beck se je v zadnjem državnem zboru oziral na vse želje klerikalcev. Baron Beck je delal na vse kriplje za zvišanje duhovniških plač. Baron Beck se je upiral reformi zakona. Baron Beck je sprejel nižjevstrijsko deželno-zbornsko volilno reformo z obema rokama tako kakor jo je izdelal Geßmann. Zveza klerikalcev z baronom Beckom je torej jasna in dokazana. Morda ima „Slovenec“ razloga, da bi to utajil in zato se v svoji nesramnosti zaletava v socialne demokrate. Ali če misli, da bodo klerikalci dolgo slepili ljudstvo s tem, da bodo na Dunaju vladni, na shodih in v „Slovencu“ opozicionalni, se zelo moti. Politično „delovanje“ te gospode na Dunaju se bo prav natančno zasledovalo.

Schönererjeva stranka umira. Njeno glasilo „Alldeutsches Tagblatt“ naznanja, da mora koncem meseca ustaviti svoje izhajanje, ako ne dobi dotlej 600 novih naročnikov.

Nemško-demokratska stranka — seveda meščanska — se je dne 11. t. m. ustanovila na Dunaju. Program je razvil poslanec baron Hock.

V ogrskem državnem zboru je poslanec Mezőffy interpeliral zaradi zavlačevanja volilne reforme. Odgovarjal je minister grof Andrassy, ki je bil zelo razdražen. Trdil je, da bi vlada brez demonstracije in brez pritiska predložila volilno reformo, ker jo je obljubila in ker je baje Andrassyjeva navada, izpolniti vsako obljubo. No, znano je, da so madžarske in druge vlade že marsikaj obljubile, na kar se je pa vendar sčasoma popolnoma pozabilo. In če vlada več kakor dve leti zavlačuje volilno reformo, tedaj ne sme trditi, da je vedno imela resen namen. Izjava grofa Andrassyja je pa tudi zato zelo sumljiva, ker pravi, da bo njegova volilna reforma varovala madžarski značaj države. To se pravi, plemeniti grof ne misli predložiti reforme, kakršne potrebuje narod, ampak tako, ki bi mu bila samemu všeč.

Socialni pregled.

Železničarski boj.

Železničarska pogajanja organizacij s posameznimi privatnimi družbami so se pretečeni teden razbila. Družbe so ponujale tako malenkostne koncesije, da jih organizacija nikakor ni mogla sprejeti. Vsled tega se nadaljuje boj na severnih progah privatnih železnic in posledice so že prav zelo občutne. Na progah družbe državnih železnic (Steg) so morali že dva brzovlaka med Dunajem in Prago ustaviti. Seveda trpi najbolj tovorni promet. Železnice so hotele takoj ob začetku boja nasuti javnosti peska v oči s trditvijo, da jim delo po propisih ne more škodovati nič. Sedaj se pa pokazuje, da izostajajo vlaki kar po vrsti, mnogo blaga se pokvari, mnogo ga pride prepozno in to se mora čutiti posebno v industriji. Posledica je, da so v nekaterih podjetjih že prisiljeni omejiti delo.

Ce se prime kapitaliste za profit, je pa tem gospodom hujše, kakor da bi se jim vzelo boga in vero in narodnost. Naravno je, da se strahovito jeze. Ali namesto da bi se spravili nad železniške družbe, ki bi takoj lahko napravile red, če bi izpolnile zahteve železničarjev, so se skupali nad železničarje in zahtevajo, naj jih železniško ministrstvo ukroti. Seveda so pozabili, ministrstvu povedati recept. Če bi bilo tako lahko, ugnati železničarje v kozji rog, bi bile to že davno storile železniške družbe.

Ali poučno je tudi to. Posebno tisti železničarji, ki se doslej niso verjeli nauku socialne demokracije, da je tesna vez v kapitalističnem svetu, ki veže s skupnimi gospodarskimi interesi vse kapitaliste, imajo tukaj nov dokaz. Saj je pa stvar tudi zelo lahko umevna. Tisti kapitalisti, ki imajo po Češkem in Moravskem svoje tovarne ali njih akcije, imajo tudi akcijo železniških družb. Naravno, da se povsod boje za svoj profit.

Iz tega pa izhaja jasno na dan, da je potreben boj zoper kapitalistični zistem sploh; vse tiste linavske fraze, ki smo jih slišali ob času volitve, vsi zagovori kapitala, «skupnega dela» i. t. d., morajo popadati v prah spričo takih jasnih dejstev.

Značilno za sedanji boj železničarjev je še nekaj: V Avstriji imamo generalno nadzorstvo železnic, ki je bilo doslej vselej gluho in slepo, kadar je organizacija opozarjala na mnogostevilne nedostatke na železnicah. Pasivna rezistenca je pa prisilila tudi to nadzorstvo, da si je malo ogledalo proge in službo in glej! Sedaj se je samo prepričalo, da manjka na železnicah marsičesa. Tako je izdalo strog nalog, da se na noben način ne sme prekorakati 24 urne službe in je odredilo, da se mora na raznih progah postaviti celo vrsto signalov za počasno vožnjo, ker so proge take, da je normalna vožnja naravnost nevarna.

Pogajanja med organizacijo in družbami se nadaljujejo; morda se sedaj podjetja vendar spametujejo.

Na severozapadni železnici je družba v nedeljo po daljših razpravah naredila take koncesije, da je v poddeljek ustavljena pasivna rezistenca. Na ostalih železnicah se nadaljujejo pogajanja.

Strokovni pregled.

Rudarska revirna konferenca v Zagorju.

Konec.

Popoldanska seja. Sodrug Repovš da besedo zastopniku izvrševalnega odbora jugoslovanske socialne demokracije, sodrugu Fr. Bartlu, ki pozdravi zbrane, obžaluje, da mu vsled neljube ovire ni bilo mogoče udeležiti se zjutrajnih razprav. — Sodrug Sitar poroča o sklepih glede meznega gibanja. Komisija je sklenila predlagati konferenci sledeče v obdobje:

«Konferenca odobrava že začeto mezdno gibanje v Idriji, akceptira popolnoma zahteve idrijskih rudarjev ter izjavlja svojo solidariteto z Idrijo.»

«Za ostale rudnike pa se odobrava sledeče glavne zahteve:

za kopače bodi gospodski siht	K 3.—
za podkopače	» 2-80
za voznike I. kategorije	» 2-50
» » II. »	» 2-30
za zajbrovce I.	» 2.—
» » II.	» 1-60
za jamske zavirače in einslegarje	» 3.—

Pri akordu pa naj se na danes obstoječe povprečne sihte da 20% zvišanje, tako da bo kopač zaslužil v akordu povprečno na siht 4 K 50, za podkopače 4 K 30, za voznike I. 3 K 90 i. t. d., i. t. d.

Za vse zunanje delavce in delavke ter za profesionaliste naj se sedanje njih plače zvišajo za 20%.

Za masiniste in kurjače se naj upelje 8urni delavnik.

Nedeljsko delo naj se po mogočnosti odpravi ter upelje nedeljski počitek; kjer pa se mora delati na nedeljo, plačaj se to delo 100% višje kot navadne dni.

Zahteve lokalnega pomena se prepustajo lokalnim odborom.

Te principieline zahteve naj se povsod v lokalnih odborih se pretresejo ter po uvažanju vseh momentov 14. oktobra vložijo pristojnim rudniškim vodstvom, zahtevajoč odgovor do zadnjega oktobra.

O odgovoru na te zahteve se ima nemudoma poročati revirnemu odboru. Prve dni novembra se po potrebi vrši zopet konferenca, ki ukrene daljše korake. Enoglasno sprejeto.

Strokovni kongres. K temu je poročal sodr. Sitar, ki je povdarjal važnost strokovnega kongresa ter naznanil, da se bo isti letos konec oktobra vršil ter da je današnje konference naloga izvoliti za naš revir enega delegata. Sodrug A. Kristan in sodrug M. Čobal govorita o pomenu strokovnega kongresa za Slovence. Izvoli se sodrug Miha Čobal iz Zagorja, za namestnika sodr. Ignat Sitar iz Trbovelj.

Volitev revirnega odbora. Izvolijo se sodr. Hauptmann, Mozetič Anton (Trbovlje) in Šihla Jurij (Hrastnik), Čobal Miha in Repovš Martin (Zagorje). Član revirnega odbora je tudi revirni tajnik.

Časopisje. Sodr. A. Kristan razpravlja o strokovnem časopisju ter povdarja, da bi rudarji potrebovali enako vsemu strokovnemu gibanju svoje strokovno glasilo.

O strokovnem časopisju homo morali nekaj pozitivnega ukreniti. Sodrug F. Bartl pojasnjuje sedanje stanje našega časopisja. Sodr. I. Kokalj je mnenja, da bi se pri «Rdečem Praporju» več o rudarskih stvareh pisalo. Sodrug I. Štravs želi skupni strokovni list, ki se mu zdi popolnoma mogoč. «Rdeči Prapor» pa si mora dobiti samostalne naročnike. Sodrug A. Kristan predlaga, da se naj izjavi konferenca, da se strinja s strokovno konferenco v Ljubljani v oziru strokovnega časopisja. Sodrug M. Čobal je principieline proti strokovnemu listu za vse organizacije, ker je precej težko urejevati tako glasilo. Predlaga energično delo za agitacijo «Rdečega Praporja», da bo mogel izhajati trikrat na teden. Oba predloga se sprejmeta. Dalje predlaga Jakob Kogej iz Sp. Idrije, naj se od Unije zahteva 1000 K — za slovenske knjige za knjižnice rudarskih podružnic. Sprejeto. — Pri raznoterostih omenja sodrug I. Štravs sklepov glede jamske inspekcije in je mnenja, naj slovenski rudarji v tem oziru enotno nastopijo, ker čutimo potrebo jamske inspekcije.

Sodrug M. Čobal govori o enketi rudarskih zadrug in o rudarski inspekciji.

Nato so še razni delegati pripovedovali o praksah pri volitvi v razsodišče.

S tem je bil dnevni red izčrpan in predsednik je zaključil konferenco.

Žalostne razmere v ljubljanskem krojaškem obrtu.

Krojaški mojster g. Kunc je imel do zadnjega časa dve mali delavnici, ki sta deloma odgovarjali potrebam in številu delavcev. Pred nekaj dnevi pa je eno teh delavnic — in sicer svetlejšo — zaprl ter delavcem nakazal prostor v drugi delavnici, ki je spodaj na dvorišču. V tej luknji, ki ni ne dosti zračna in še manj svetla in v kateri je prostora komaj za tri do štiri ljudi, naj bi delalo sedaj šest do sedem ljudi in to le za to, da prihrani g. Kunc nekaj kurjave in luči. Ko so prizadeti delavci g. Kunca opozorili na to, da ta prostor ne zadošča za toliko ljudi in tudi ni zadostno svetel, se je gospod izrazil, da je v tej luknji delalo že več oseb in da mu je vseeno, ali so delavci s tem zadovoljni ali ne, druge delavnice pa ne bo odprl. V tem ga podpira menda tudi njegov prirojalec, ki se je preje, ko je bil še delavec, sam večkrat pritožil čez to delavnico. Ker so delavci interesirani na tem, da ohranijo svoje zdravje in tudi nočejo v mladih letih oslepiti, so skupno delo odpovedali ter zapustili to delavnico. Toliko v pojasnilo ljubljanskim krojaškim pomočnikom, ki naj v svojem lastnem interesu ne sprejmejo pri tej tvrdki delo toliko časa, dokler se g. Kunc ne zaveda dolžnosti, ki jih ima tudi on — kot delodajalec — napram delavcem.

Tobačno delavstvo, ki je organizirano v Strokovni zvezi, je vložilo dne 21. septembra t. l. generalnemu ravnateljstvu 25 spomenic, s katerimi se zahteva razne dosti skromne izboljšave sedanjih razmer. Če se premisli, kako velikanske dobičke ima država od tobačne režije in kako malo dobi delavstvo od tega ogromnega dobička, bi se pač smelo pričakovati, da se zavé tudi ces. kr. erar svoje moralne dolžnosti in izpolni opravičene zahteve.

Rudarsko gibanje. V nedeljo so bili po vseh rudarskih krajih veliki shodi, na katerih so delavci sklenili z ozir na neprenehoma naraščajočo draginjo predložiti podjetjem svoje zahteve potom rudarskih zadrug. Taki shodi so bili tudi v Zagorju, v Idriji in v Trbovljah. Povsod so bili zelo dobro obiskani. Položaj rudarjev v naših krajih je tak, da je izboljšanje potrebno kakor lačnemu košček kruha. Spomenice se je predložilo v pone-

deljek. Želeti bi bilo, da bi podjetja ugodila nad vse opavičenim zahtevam, da ne bi delavstvo bilo prisiljeno, poslužiti se zadnjih sredstev.

Iz stranke.

Tržaški zaupniki so vabljeni, da se zanesljivo udeleže seje, ki bo v sredo, 16. t. m. ob 8. zvečer v veliki dvorani «Delavskega Doma» (1. nadstropje). Na dnevnem redu so važne stvari, zato naj ne manjka nihče.

Domače stvari.

Kranjski deželni zbor je uganka, ki bi bila vredna, da jo daje kakšna sfinga modernim Edipom. Še en mesec in njegova zakonodajna doba poteče. In vendar se ne ve živ krst, kaj name-rava vlada. Se pravi — dr. Sušteršič morda vé. Gospod Schwarz in naši klerikalci so dobri prijatelji. Torej je že mogoče, da žene ljubeznivi deželni predsednik svojo prijaznost tako daleč, da daje klerikalcem informacije, ki jih drugi nimajo. Omenili smo že večkrat, da je birokratizem malokje tako izražen, kakor pri naši deželni vladi. V palači na Bleiweissovi cesti mislijo, da ne sme imeti vlada nobenega stika z javnostjo. To ji daje pravi absolutistični značaj. Prisel bo dan, ko bo v Laibacherici objavljen razpust kranjskega deželnega zbora in razpisane nove volitve in gospod Schwarz bo mislil, da je ravnal zelo korektno. Koliko časa bo še treba, preden se prepričajo visokorodni in preblagorodni gospodje pri naši vladi, da so oni v službi za ljudstvo, ne pa ljudstvo zanje?

Liberalna stranka dobi svoje lastno glasilo v Ljubljani. Ime mu bo «Slovenija», urejeval ga bo gosp. Govekar, nadzoroval pa dr. Triller. Izhajal bo vsak teden. Neimenovani glavni urednik bo vsekakor gosp. Ivan Hribar. «Slov. Narod» pravi, da se veseli te izdaje; in prav radi mu verjamemo, zlasti če navaja za komentar, da mu je bilo včasih sitno izvrševati časnikarske naloge za liberalno stranko. Vraga ne bi bilo Tavčarjevemu glasilu sitno, zagovarjati Hribarjevo politiko! «Narod» tudi obljubuje, da ostane zvest narodnemu in naprednemu programu. To je zelo fina distinkcija. Če bi dejal, da ostane zvest narodno-napredni stranki, bi to bilo nekaj drugega. Zdi se nam pa že, da bo imel «Narod» lažje stališče, nego «Slovenija». Radovedni smo le, če bo tudi tedaj še tako konsekvntno molčal o Hribarjevi «krščanski» podlagi kakor doslej.

«Slovenski Narod» se dela, kakor bi nas bil grozno ugnal v kozji rog. Znano je se, da je ob času državnozbornih volitev neprenehoma trdil, da smo dobili za dnevnik «od Adlerja in Pernerstorferja» 5000 kron. S tem je hotel dokazati, da smo se «prodali» Adlerju in Pernerstorferju. Sicer bi znal morda gospod Hribar povedati, da ni nič hudega, iskati pri Adlerju volilne podpore ali prositi Pernerstorferja za podpise na predlog, tudi če predlagatelj ni socialni demokrat. Ali mi smo že takrat povedali, da nismo dobili nič takega za dnevnik; če bi bili dobili, ne bi imeli povoda, sramovati se. In če ne bi bili nemški sodrugi sami potrebovali, kar so imeli, nas tudi ne bi bilo nič sram, prositi jih za podporo, saj so sodrugi. Toda «Narod» misli naenkrat, da je zmagal in nas ugnal v kozji rog. Pazen čitatelj tega lista sploh lahko opazi, da napada «Narod» s posebno slastjo jugoslovansko socialno demokracijo, najbrže zato, da bi tem lažje maskiral retirado svojih «svobodomiselnih» poslancev na «krščansko» stališče. «Narod» je bral v «Arb. Zg.», da smo dobili v volilni dobi 3000 kron. Seveda nimamo nobenega razloga, da bi zanikali to, a «Narod» bi bil to lahko bral že pred meseci. Le da je bilo teh 3000 K iz centralnega volilnega sklada, do katerega imajo slovenski socialisti razmeroma toliko pravice, kakor nemški, češki i. t. d. in pri liberalcih bi lahko vedeli, da stanajo vsake volitve denarja, mnogo denarja. Če se vpošteva le teritorialni obseg, ki ga je naša stranka imela obdelati ob času volitev, je pač še laiku jasno, da ne zadostuje 3000 kron niti za potrebne tiskovine. Ako bi bili liberalci obsojeni, izvršiti s 3000 kronami agitacijo le v Ljubljani, tedaj se stavi lahko vse, da krščanski Hribar danes ne bi bil liberalni poslanec. Svetujemo torej «Narodu» prav prijateljsko, naj neha s svojim smešnim zale-tavanjem v socialno demokracijo. Če si hoče beliti glavo, ima v lastni stranki dovolj povoda za to.

Blede se «Eдинosti», da jo mora človek res že pomilovati. Tukaj dokaz. V nedeljo je sklicala «Narodna stavkokazna organizacija» shod premikačev iz glavnih skladišč. «Eдинost» je poročala, da jih je prislo na ta sestanek 250. Sedaj pa poslušajte, Tomazi! Vseh premikačev v prosti luki je 137. Vemo pa za 70, ki jih ni bilo na sestanku, 20—30 je Italijanov, ki tudi niso sli tja. Če bi bili vsi ostali sli, bi jih bili narodnjaki imeli 30—40. Ali «Eдинost» napiše kar 250 in misli, da je ves svet tako zabit, kakor ona. Cenjeni čitatelji pa sedaj lahko presodijo, koliko sploh pomenijo številke «Narodne organizacije».

Nedeljski počitek. Izmed trgovskih sotrudnikov se nam piše: V eni zadnjih številki je «Slovenski Narod» priobčil dolgo poslanico «Rodoljuba z de-žele», ki bi pod krinko ljubezni do naroda rad omejil trgovskim uslužbencem nedeljski počitek.

Vsako prvo nedeljo v mesecu naj bi bile ljubljanske trgovine odprte od 8. uri dopoldne pa do 1. popoldne. To človekoljubno zahtevo je dopisnik, večji posestnik na deželi, garniral s prelepimi slikami, kako velikansko korist da bi imela vsa Ljubljana od take «reformne». Žalostno je, da prihajajo s takimi zahtevami ljudje, ki hočejo veljati za napredne, pa še celo v dobi, ko se vsi sloji bojujejo za izboljšanje svojega socialnega položaja. Morda bi bile take insinuacije nemogoče, ako bi imeli tudi ljubljanski trgovski pomočniki neodvisno organizacijo za obrambo svojih interesov. V sedanjih razmerah pa smatrajo nas trgovske uslužbenice za ljudi, ki nimajo druge naloge, nego oskrbovati raznim voditeljem štafazo za vsakovrstne parade. Ko je gospod Mejač na seji trgovske zbornice podal svoj znani predlog glede nedeljskega počitka, smo vsi razumeli to stvar tako, da naj merodajni faktorji uplivajo za upeljavo popolnega nedeljskega počitka tudi v drugih mestih. Nihče izmed nas bi ne zameril gospodom šefom, da se hočejo na ta način rešiti zunanje konkurence. Kar pa zahteva «Rodoljub z dežele», je vse nekaj drugega in trgovski pomočniki se bodo lepo zahvalili, da bi si gospodarji iskali večjega profita na njih račun. Pri-poveš o ljudeh, ki delajo tudi ob nedeljah, ne napravi na nas čisto nič vtiska. Ako pride kak podjetnik v nedeljo v svoje podjetje, je to pač njegova stvar. Pri mnogih napravah, pri katerih se izvršuje službo tudi ob nedeljah, je delo vse drugače urejeno, nego pri nas; poštni, železniški uradniki i. t. d. imajo ob nedeljah službo, zato pa imajo proste dni med tednom. S tem se nočemo vtikati v zadeve omenjenih stanov, saj vemo, da imajo tudi oni svoje opravilne zahteve, ali pokazati smo hoteli, da se tukaj ne da nič analogizirati. Gospod «Rodoljub z dežele» menda ne pozna dela, ki ga mora opravljati trgovski uslužbenec, sicer bi bilo popolnoma izključeno, da bi jim mogel jemati še tisti počitek, ki ga že imajo. Pomočniki v trgovinah so nedeljskega počitka krvavo potrebni, da ne opušajo popolnoma že v mladih letih. Vpoštevati je treba pred vsem, da je trgovski pomočnik ves dan na nogah. Ako bi moral marsikateri toliko časa, kolikor ga porabi v trgovini, bi bil njegov trud mnogo manjši. On pa mora stati, hoditi na malem, omejenem prostoru, plezati vsak hip po kakih lestvah ter tekati v skladišča in nazaj, nositi velike kupe blaga, pa vedno delati v silni naglici. Pogledajte n. pr. v kaki modni trgovini uslužbenca, ki mora kupcu pokazati pet, šest, deset in še več bal blaga iz vseh mogočih predalov, hitro kakor čarovnik pospraviti vse, pa zopet na enak način posluževati novega kupca. Kdor misli, da za to ni treba fizičnega napora, pač še nikdar ni poskusil takega dela. Menda se nam bo priznalo, da mora trgovski pomočnik dandanes tudi kaj znati in misliti. Tudi brez duševnega napora ne more opravljati svoje službe. Vzemimo pa še, v kakih prostorih mora navadno delati. Imamo pač v Ljubljani nekoliko modernejših trgovin, ali ogromna večina je v starejših prostorih, nizkih, ozkih, temnih. Kakšen zrak je včasih v takih stacunar, kakšen šele v skladiščih! Ali tudi v modernejših trgovinah ne more biti posebno zdrav, že vsled nagradenega blaga, vsled mnogih ljudi, ki prihajajo in odhajajo; vsled večnega odpiranja in zapiranja vrat v slabem času, ko je neprestan preprih, v tem ko so pomočniki vsi vroči, včasih kar mokri, se jih je že velikansko število nalezlo hudih bolezni. Mislimo, da je z ozirom na te razmere pač razumljivo, da nedeljski počitek za trgovske uslužbenice ni nikarkršen luksuz, ampak prepotrebna zdravstvena uredba in vsak poskus, prikrajsati ga, je atentat na zdravje trgovskih sotrudnikov. Ponesrečena je tudi vaba, s katero nas misli gospod rodoljub z dežele vjeti na limanice, češ, pomisliti moramo, da bomo danes jutri tudi mi gospodarji. To so «tempo passati!» Trgovina je dandanas pač preveč razvita in se preveč koncentrira v velikih podjetjih, da bi mogla ogromna armada trgovskih uslužbenecv še misliti na gospodarsko samostalnost. Toliko hčera tudi nimajo gospodje šefi, da bi se mogli vsi trgovski sotrudniki oženiti «s trgovino». Dandanes moramo misliti, kako si uredimo svoj položaj, da lahko človeško živimo kot pomočniki. Biti trgovski sotrudnik, ni sramota; ali razmere morajo biti take, da pomočnik lahko vztraja. To je tudi v interesu trgovcev samih, ki pač menda vedo, koliko pomenijo stari, izkušeni sotrudniki. Za to je in mora ostati nolli me tangere. Gospodje podjetniki naj pa sami skrbe, kako se najbolje rešijo zunanje konkurence.

Zloba ali nevednost? Nekateri časopisi poročajo, da sta socialnodemokratska poslanca v štajerskem deželnem zboru demonstrativno zapustila dvorano, ko so slovenski poslanci vložili neko interpelacijo v slovenskem jeziku. Kdor si je izmislil to vest, je povsem navaden lažnjivec.

Brezobzirnost ljubljanskih pekovskih mojstrov presega že vse meje. Ni še davno, kar so podražili kruh, čeravno ni bilo zato prav nobenega pametnega povoda, razen tega, da hočejo izprežati več profita iz prebivalstva. Seveda ni ta akcija pekov omejena na Ljubljano; tudi iz drugih mest, zelo z dežele prihajajo vesti, da so peki zvišali cene kruha prav tako, kakor v Ljubljani. Nase občinstvo je pač zelo potrpežljivo, meščansko časopisje, ki hoče sicer vedno biti «interesantno», se pa ne sme dotakniti takega izkoriščanja; saj so

gospodje mojstri udje meščanskih strank! Ali s tem, da so podražili kruh in da se jim je ta akcija gladko posrečila, še niso zadovoljni; ker proti temu profitarstvu ni bilo upora, mislijo, da sedaj lahko izžemajo ljudstvo, kakor se jim ljubi. Ravno-kar se naznanja, da ne bodo več prevzemali domačega kruha za peko, tako da bi prisilili ljudi, ki nimajo doma primernih peči, da morajo kupovati pekovski kruh. Pa ne le, da napravi to v ceni veliko razliko, ampak mnogo ljudi sploh ne more jesti pekovskega kruha. Ali to nič ne briga gospodov pekovskih mojstrov. Oni žele še več. Radi bi dosegli prepoved domače peke sploh. Kako si to predstavljajo, nam ni znano in vsekakor glavica, ki je prva iztuhtala to idejo, ne more biti popolnoma normalna. Ali naj bi mar policaji hodili vohat po privatnih kuhinjah, če se ne peče kje kak hlebec ali štruca? In kako mislijo gospodje mojstri utemeljiti to zahtevo? Menda mislijo, da so kruh jedoči ljudje le zato na svetu, da peki lahko delajo profit in si zidajo nove hiše. Doslej se nam je zdelo, da je malo narobe, da so namreč pekarne za konzumente na svetu. Če bi peki dosegli s tako prismojeno zahtevo kak uspeh, tedaj bi se nam odprla sploh lepa perspektiva; gostilničarji bi se kakor peki lahko sklicevali, da je obstanek njih obrti odvisen od čim večjega števila gostov, pa bi zahtevali, da se ne sme več doma kuhati kosila in večerje, kavarnarji bi lahko protestirali proti kuhanju kave in čaja v domači kuhinji ali na samovarju. Sploh bi se dal ta zistem zelo konsekvantno izpeljati. In potem ne bi bilo treba nič drugega, kakor razglasiti mesto, ki trpi take norosti, za blaznico.

Proti istrski volilni reformi, ki jo je deželni odbor predložil deželnemu zboru, je bil v nedeljo, 29. septembra v prostorih gostilne pri «Golobu» javen ljudski protesten shod, ki ga je sklicala jugoslovanska socialnodemokratska stranka. Volilna reforma, ki bi je vladajoča stranka rada vpejala, je pravi monstrum. Deželni zbornaj bi bil po njej sestavljen iz petih kurij; trije škofje bi imeli sedež kot virilisti, 200 veleposesnikov bi imelo pet poslancev, trgovska zbornica 2, mesta in trgi 13, kmečke občine 13, v splošni kuriji bi se pa volilo 6 poslancev. Dvajset tisoč volilcev bi torej imelo 33. petdeset tisoč pa 6 poslancev. Vrhutega je pa še splošna kurija tako sestavljena, da ne bi prišlo delavstvo nikdar do svojega zastopstva; zamišljena je namreč po goriskem vzoru, tako da bi vsi istrski Slovani volili skupaj 3, Italijani pa tudi 3 poslance. Shod, ki se je vršil pod predsedstvom sodruga Pirca in sta na njem govorila sodr. Petejan in Horamina, je sklenil oster protest proti taki volilni reformi ter je zahteval splošno in enako volilno pravico tudi za istrski deželni zbor.

Krasne pojme o demokratizmu ima v Pulju izhajajoči listič «Omnibus». Za glavno nalogo si je izbral boj proti socialni demokraciji. Seveda pravi, da dela to v imenu narodnosti; v resnici pa pisari v imenu ces. kr. mornarice. Že večkrat je pokazal, da izvršuje častnikarsko službo tako, kakor da bi bil naravnost plačan od avstrijske vojne mornarice; že dostikrat je pokazal, da smatra delavce za sužnje, ki naj bi ne le trpeli bič, ampak še poljubovali roko, ki jih tepe. V zadnji številki ima zopet tak nesramen napad na delavce. Pripoveduje namreč, da je zapovedništvo mornariškega arzenala poklicalo nekateri socialiste in jim reklo, «da tako ne gre več naprej in komur ni všeč, da naj se kar seli iz arzenala». Temu poročilu dodaje nesramni listek te besede: «In tako je treba polagoma očistiti Pulj. Vi delavci pa pazite, kaj delate». To se pravi: «Ne ganite se, ne organizirajte se, ne upajte se imeti kako politično mnenje, ne predrnite se zahtevati boljši položaj, ampak «kuš!» pa ubogajte komando, naj se godi, kar se hoče». In tak list se upa trditi, da je pisan za ljudstvo! Proketo težko je verjeti, da to ni «subvencionirano» od ces. kr. marine!

Umetnost in književnost.

«Socializem» poljudno pisana brošurica, ki je pred kratkim izšla, je popolnoma razprodana. Moralo se je napraviti II izdanje, ki se je tiskalo v 2000 izvodih. Cena 20 vin. — «Socialna demokracija in kmetiško ljudstvo» ravno-kar izšla. Cena 10 vin. — Sodrugom priporočamo obe brošurici. Dobivate se v upravnistvu našega lista.

Vedeti hočete, kako napravim,

da se me nahod nikoli pravzaprav ne prime? Nič takega: že dvajset let rabim vedno Fayeve prave Sodener mineralne pastile, in sicer ne le, če mi ni kaj prav, nego tudi, če sem docela zdrav. Fayeve Sodener so izvršteni pomoček; majhne bolehnosti, zasliženost po ka-jenju, lahka hripavost se že dogaja in tedaj so mi moji ljubi Fayevi Sodener neobhodno potrebni. Poskusite jih le enkrat, skatla velja le K 1-25; dobiva se povsod. Varujte se pa pred ponaredbami in zahtevajte vedno «Fayeve prave Sodener». (6)

Glavno zastopstvo za Avstro-Ogrsko:
W. Th. Guntzert, Dunaj, XII, Belg-hoferstrasse 6.

Vsaka ponaredba in ponatis je kaznjivo.
Edino pravi

Thierryev balzam

le z zeleno znamko nune. — 12 malih ali 6 dvojnih steklenic ali pa 1 velika specialna steklenica s patentnim zaklepom 5 K. 52-35

Thierryevo centifolijino mazilo

proti vsem, še tako starim ranam, vnetjem, poskodbam i. t. d., 2 lončka K 3-50. Razpošilja se le proti povzetju ali za naprej poslani denar.

Ti dve domači zdravili sta povsod znani in še od nekdanj sloveči.

Naročila se naj naslovljajo na:

Lekarnar A. Thierry v Pregradi pri Rogški Slatini.

Zaloga večinoma po lekarnah. Knjižice s tisoči zahvalnih pisem zastoj in franko.

KAVARNA
„Unione“
preje „Tedesco“ v Trstu
se priporoča cenjenim sodrugom najtop-leje. Na razpolago so vsi važni in slo-venski, italijanski in nemški listi. Vse pijače poceni. Napitnina je izključena.

Ne kupite nobene ure
dokler niste videli mojega velikega cenovnika.
Dobite:
Nikelasto Roskopf ure K 3-14 kar. zlate prstne K 4-
Srebrna Roskopf ure „ 6-“ Stenske ure „ 7-
Z dvojnimi plaščem „ 8-“ Z bijenja na bron. zvonce „ 10-
S trojnimi srebriam „ 10-“ Z godbo „ 12-
Ploška jaklene ure „ 7-“ Ure s kukavico „ 6-
Roskopf za železničarje „ 7-“ Kuhinj. ure, grado 8 dni „ 6-
Prave „Omega“ „ 17-“ Budilke, 1 zvonec „ 2-40
Srebr. okleone veržice „ 2-“ Z dvema zvoncema „ 3-
14 kar. zlate ure „ 19-“ Budilka z bijem na „ 3-20
8 leta pisemno jamstvo, za blago, ki ne uga-ja, se denar vrne.
Posilja proti povzetju
Zaloga ur in zlatnine
Max Böhnel, Dunaj IV. Margaretenstrasse 27.
sodno zapriseženi cenitelj in izvedenec.
Zahtevajte zastoj in poštnine prosto veliki cenovnik s podobami.

Stanje hranilnih vlog:
24 milijonov kron.

Rezervni zaklad:
860.000 kron.

Mestna hranilnica ljubljanska

v lastni hiši, Prešernove ulice 3, poprej na Mestnem trgu zraven rotovža, sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne in od 3. do 4. ure popoldne, jih obrestuje po 4% ter pripisuje nevzdignjene obresti vsakega pol leta h kapitalu. Rentni davek od vložnih obresti plačuje hranilnica iz svojega, ne da bi ga zaračunila vlagateljem.

Za varnost vlog jamči poleg lastnega rezervnega zaklada mestna občina ljubljanska z vsem svojim premoženjem in vso davčno močjo. Da je varnost vlog popolna, svedoči zlasti to, da vlagajo v to hranilnico tudi sodišča denar mladoletnih otrok in varovancev.

Denarne vloge se sprejemajo tudi po pošti in potem e. kr. poštne hranilnice.

Posoja se na zemljišča po 4 1/2%, na mezelce in na vrednostne listine pa po 5% na leto.

Listek.

Hans Kirchsteiger:

Pod spovednim pečatom.

Z avtorjevim dovoljenjem poslovenil E. Kristan, Konec.

Na dan Vseh Svetih je poštni sel končno prinesel pismo s škofovskim pečatom in z opazko: Poštne prosta verska stvar. Toda pismo je bilo namenjeno vaškemu župniku in se je glasilo: „Prečastiti gospod! Pri tukajšnjem uradu se je izvedelo, da živi v obsegu Vaše župnije nesrečni nekdanji svetovni duhovnik naše škofije, gospod Hercog. Naznanja se Vam, prečastiti gospod, da je bil nesrečni duhovnik zaradi svojih težkih pregreškov degradiran in ga je smatrati za izobčenega iz cerkve. Ako bi omenjeni nosil duhovniško obleko, ako bi vzbujal s svojim življenjem pohujšanje, mi blagovolite takoj poročati, da se v sporazumu s posvetno gosposko lahko proti njemu postopa. Od škofijskega odinarijata.“

Že trikrat je župnik prebral pismo. Četrta ga je prebrala župnikova kuharica. Iz cerkve izobčen je torej ta tujec, ta vsiljenec, ta zapeljivec njegove čede? Da je le to vedel! Sedaj že ve, kaj mu je storiti! In sedaj se bo lahko videlo, kako zna biti dobra katoliška občina zvesta svojemu dušnemu pastirju, kako zna braniti svojo podedovano vero!

Stari župnik seveda ni slutil, kakšna nevihta se zbira nad njegovo glavo.

Plašno so se ga drugi dan izogibali ljudje, ki so prihajali iz cerkve, najbolj pobožne tercijalke so celo demonstrativno pljunile pred njim in so menile, da so s tem storilo posebno Bogu dopadljivo delo. Kmetje so plašni gledali na nebo, ali se ne zbira tam nevihta, ki jim s ploho in s strelo uniči hiše in hleve, ker živi odpadniški duhovnik v vasi. Celotni otroci so se ga ogibali; samo najpogumnejši dečki, ki so včasih z bliščecimi očmi gledali nanj, če jim je pripovedoval o ljubem Bogu, so se zbrali pred njegovim edinim malim oknom in so kričali, da so ohripaveli: „Martin Luter, Luter Martin, krivoverec, hudičev sin!“ Čim je pa stopil na prag, so se ustrašili in zbežali; niso se bali njegove slabe roke, ampak nevernika. Žalosten in plašen je odšel k peku, da si kupi kos kruha za večerjo; ali debela, sicer kaj pogumna pekinja je prepadla in se prekrižala. Poslej ni pri njej več kruha zanj.

Ko je prišel domov, ga je že čakal hišni gospodar pred durmi. Njemu se je slabo godilo v gostilni. Vsi kmetje so ga napadli, da trpi takega hudobca v občini. Ako pobije drugo leto toča vse žito na polju, bo le on kriv, ker je imel takega krivoverca v hiši. Doslej si je občina ohranila čisto vero. Protestantov se tukaj ne trpi, še po leti ne za goste. In sedaj morajo doživeti sramoto, da imajo že toliko časa odpadlega duhovnika med seboj, prav takega, kakršen je bil Martin Luter. Hudič je sama čista nedolžnost, če se ga primerja s takim duhovnikom, ki je slekel sveto cerkveno obleko.

Široko se je kmet postavil pred vrata. Krivoverec mu ne sme za nobeno ceno več čez prag. Pa tudi ni bilo treba; kar je imel malega, je že ležalo pred vrati.

Vaški župnik je pa hvalil Boga, da ima tako verno in vneto občino. Potomci onih otrok, ki jih je škof Firmian nekdanj odtrgal protestantskim materam od prs,

so si dali sijajno izpričevalo verske zvestobe, sedaj, tako kakor pri vsakih volitvah. Morda bi iz ljubezni do cerkve celo kameovali Judeževga duhovnika, če ne bi prostovoljno zapustil strogo verne občine.

Ko je na dan po Vseh vernih dušah solnce zopet izšlo, je zaman iskalo svojega starega prijatelja iz Gospojne. Ni ga bilo več videti. Vprašalo je gore za svojega ljubljenca; tudi one niso vedele ničesar. Moral je oditi po noči, ko so spale. Razžaloščeno se je solnce zavilo v snežen oblak in z belo mrtvaško odejo je pokrilo zemljo, kjer je bila zakopana čista vera in ljubezen do bližnjega.

Solnce je imelo žalosten dan. A kako lepo bi bilo lahko na zemlji! Vsej naravi daje zraka in toplote. Oh, če bi njegovi prijatelji razširjali luč ljubezni do bližnjega po ponosni poti napredka, tedaj bi svet bil radiž. Ali nekaterim ljudem je vedno ljubša solzna dolina, da tem ložje iz svojih rajskih vrtov pridigajo lačnim ljudem o večnem kruhu.

Šele po mnogih dneh je solnce našlo svojega ubogega varovanca. Toda povedalo ni, kje.

Tudi mi ne smemo povedati tega, da ne doseže preganjanega moža vnovič dolga roka njegove cerkve. Po trudapolnem potovanju je sicer prestopil v deželo, ki jo omejujejo belomodri stebri; toda cerkev, ki ima ljubezen v ustih in maščevanje v srcu, ne pozna deželnih mej; ona vlada nad vsem svetom, torej tudi nad vasico, kjer je utrujeni duhovnik našel novo domovanje. Toda ne. Domovanja ne. Tukaj ni modrih planin, šumečega gorskega potoka, dišečega zraka in predvsem ni ljudi, ki bi zanje smelo biti duhovniško srce v ljubezni in požrtvovalnosti.

Bil je pust in žalosten kraj, kjer je župnik izmučen obležal na cesti. Le toliko lahko povemo: V daljni, daljni daljavi se dvigata stolpa Marijine cerkve v Mošnjakovem.

Toda kadar pritisne smrt, ki ima več usmiljenja nego škof, ubogi žrtvi spovednega pečata svoj pečat na čelo, naznanimo škofu smrt mučenika, da se lahko veseli. Morda izmoli tedaj za srečnega mrliča de profundis — ali pa ne.

V uradnem smrtnem listu bo tedaj zapisano: „Umril vsled lakote.“ Če bi pa zdravnik natančneje pogledal, bi moral zapisati še: „Umril za počenim srcem.“

Toda še čaka osramočeni duhovnik od dne do dne na rešiteljico smrt. Tej se pa ne mudi; revež je itak že živ pokopan.

Mrtev mora biti za svojo cerkev, ki je za njo vse pretrpel. Mrtev za svojo občino, ki ne sme več živeti in delovati zanj. Mrtev za svojo ljubo sestro in za svoje sorodnike, ki so doživeli tako sramoto z njim. Mrtev za oltar in prižnico, na katero ne sme več. Mrtev za njegova usta za mladost, mrtva njegova roka za reveže, mrtvo za umirajoče njegovo toplo srce.

Živ pokopan — pa vendar ne, da bi mogel umreti. Ali si je mogoče izmisliti hujšo usodo? Iztegnil bi roko, da bi dvignil kelih s sveto odrešenikovo krvjo; toda krč škofovskega prokletstva jo drži; usta bi propovedovala ljubezen evangelija, toda na ta usta je cerkev pritisnila pečat, ki jih zapira za večnost — spovedni pečat.

Noge bi pohitele, na najvišje gore, kamor je našla pot revščina in bolezen, toda stale so vsled lakote in pomanjkanja.

Živ pokopan. Tako temno je v grobu — na svetu. Tako temno. Velik črn plašč je razobešen pred resnico in zadržuje žarke ljubezni.

Živ pokopan. Ves svet je zanj grob. In tako samotno je v grobu — tako samotno! Ne človeka, komur bi lahko zaupal svojo bol; sveti spovedni pečat ne dovoli. Jezik sv. Nepomuka je bil baje še v grobu živ. Tukaj je jezik pod spovednim pečatom še v živih ustih mrtev.

Večji mučenik nego sv. Nepomuk je nekdanji župnik Hercog. Toda nikoli ne bo svetnik cerkve, za katere postave je leta in leta trpel neznanske muke. Saj njegov mučitelj ni bil kralj Vaclav, ampak katoliški škof.

Ubogi trpinčeni mož ne želi svetosti. Samo pokoja v grobu si želi in doseže ga, kadar izpije do dna kelih trpljenja, ki mu ga je spovedni pečat napolnil.

Tedaj mu bo boljše kakor gospodu škofu, ki mora stopiti s prestola nadzemjske moči v temno kamnitno grobnico v stolni cerkvi.

Če tedaj tudi pozabijo na priproste župnika, počivajočega v daljni tujini med mahom, se bo vendar solnce smehljalo nad njegovim grobom in vsako leto ga okraši s svežo travo. Ako ne posveti nobeno človeško oko izobčenemu solze, mu namoči vsako jasno jutro grob s svojo svežo roso.

Škof bo zaklenjen v trojni krsti med hladnimi stenami pod težko mramorno ploščo, v zatohli grobnici, kamor ne pride nikdar solnčen žarek. Pod kamnom je najboljšo mesto za kamnitno srce. Vsegavedni Bog pa bo sodil oba. Naj bi bil tedaj bolj usmiljen nego njegov zastopnik nad nedolžnim župnikom.

Vseokrog po deželi se lahko opaža ob rekah in potokih, na mostovih in brveh spomenike sv. Nepomuka, mučenika spovednega pečata. Z zlatom in dragulji je zvesta vera okrasila njegov grob. Ali malo po smrti strohni leseni križ na grobu duhovnika, ki je tudi žrtev spovednega pečata in on bo pozabljen.

In vendar zasluži časten spomenik in sočuten spomin.

Naj bi ta knjiga bila spomenik poštemu, zvestemu duhovniku. In če se spomni tuintam čitatelj srčno na žrtev spovednega pečata, tedaj se zasveti vendar še nad njegovo sivo glavo blag odsev prave človečnosti in svete ljubezni do bližnjega.

Polniki v Ameriko
Kateri želijo dobro, po ceni in
zanestljivo potovati naj se obrnejo
na
Simon Hmetelxa
v Ljubljani Kolodvorske ulice 20.
Kvalitativna Pojasnila daje se brezplačno.

Sodrugji, zahtevajte povsod „Rdeči Prapor“!

Delniška družba združenih pivovaren Zalec in Laški trg

Telefon št. 168.

v Ljubljani

Telefon št. 168.

priporoča svoje

izborna pivo v sodeih in steklenicah.

Telefon št. 167.

ZALOGA V SPODNJI ŠISKI.

Telefon št. 167.

28-18